

Tartalom

Mi minden van hatással arra, hogy a művészeti alkotásokat, alkotókat hogyan ítélik meg, melyikük lesz elismert, melyikük nyer díjakat, melyikük lesz híres. Amilyen nagyban befolyásolják a különböző művek megítélését azok „címkéi”, pl. az alkotó személye, vagy hogy kapott-e díjakat. A művek értékváltozása és értékállósága.

Megjegyzés

11 oldal, 3100 szó. A legnagyobb tanulság benne az, hogy a siker, az elismertség, a hírnév távolról sem csak a minőségen múlik.

Az alkotások megítélésének tényezői

(Azonosító: 106; Változat: 01)

Pozíció a műben

Előszó

A világ működése

Bevezetés

Elvek

Alapok

Élet

Elme

Ember

Társadalom

Csoportok

Politika

A gazdaság elmélete

A gazdaság gyakorlata

Kultúra

A kultúra és az ember

Alkotás

A művészet funkciói és befogadása, az ízlés

Az alkotások megítélésének tényezői

A minőség felismerése a művészetben

Érdekes kulturális jelenségek

Tudomány

Oktatás

Vallás

Elvek, szabályok, normák

Etika

Egység

Program

Az ember élete

1. Az alkotások, alkotók megítélését befolyásoló tényezők	2	—
2. Díjak, versenyek	5	
3. Hírnév	9	1
4. Az alkotások címkéi	11	
5. Művészeti alkotások és a változó idők	12	—

1. Az alkotások, alkotók megítélését befolyásoló tényezők

A siker és elismerés sok minden másból is fakadhat, mint a minőségből, hogy egy alkotás mennyire jó, hogy egy alkotó mennyire képes kiválót alkotni. Különösen igaz ez a művészetben, de a tudomány sem mentes a hasonló tendenciáktól.

Lásd a 'Tudomány' témában, hogy a tudománynak is megvannak a maga sztárjai, számít a tekintély, illetve a tudományban is vannak divathullámok. Lásd továbbá az 'Önálló megismerés és cselekvés' témában az önálló ítélkezést, mely által kivonhatjuk magunkat az alább bemutatásra kerülő befolyások alól is, illetve 'A minőség felismerése a művészetben' témát, mely összefoglalja a minőség ismérveit.

Mi minden befolyásolja hát, hogy mely alkotás, mely alkotó válik elismertté, sikeressé?

1) Kritikusok, esztéták

Akik megpróbálják megmondani nekünk, mi a jó, mivel érdemes foglalkoznunk. És egy jó kritikus ezt meg is tudja tenni, annál is inkább, mert, mint 'A minőség felismerése a művészetben' témában kifejttem, a művek minősége objektív kérdés. (Ellentétben természetesen az ízléssel, hogy kinek konkrétan mi tetszik.)

A kritikusok tevékenysége tehát hasznos lehet: megszűrik a manapság már kezelhetetlenül bő kínálatot, nem kell érdemtelen alkotások tömkelegén keresztül rágnunk magunkat, illetve segíthetik a művek megértését is. Azonban a kritikus is ember, nekik is megvannak a maguk hibái, kinek mi.

Amiről 'Az alkotás gyakorlata' témában lehet többet olvasni. Ennek fényében sem meglepő aztán, hogy általában **mindenről születnek jó és rossz kritikák is**, mindenről mindenféleképpen lehet hallani. A kritikáról is bővebben lásd az előbb említett témában.

Az is sokat tud lendíteni továbbá egy alkotáson illetve az alkotóján ha nem egy kritikus, esztéta, hanem **egy már befutott, hírneves ember, alkotó méltatja** azt, fűlszöveget, előszót ír egy könyvhöz, stb...

2) Politika

A politika többféle módon is hatással van a művek sikerére:

○ A kultúra, mint összetartó erő

A különféle csoportok és különösen a nemzet számára a kultúra az egyik legfontosabb összetartó erő. A nemzet indulásakor szinte szomjazza a közös kultúrát, és akik szerencséjükre éppen ekkoriban alkotnak, a művek, melyek pont ekkor születnek, könnyen bekerülhetnek abba, amit én **nemzeti panteonnak** nevezek: a nemzet megdicsőült, hősként tisztelt alakjai, ikonikus alkotásai közé – ahogyan történt az például Petőfivel és Arannyal, a Himnusszal és a Szózzal.

A nemzeti panteon azonban egy idő után hajlamos betelni, miután már megvan a szükséges mennyiségű hős és alkotás. Ezt követően már sokkal nehezebb, gyakorlatilag lehetetlen hasonló státuszt elérni, legyen az ember bármilyen kiváló. Lásd ezekről a 'Nemzet' témában.

○ A diktatúrák dicsősége

A különböző diktatórikus rezsimek, fáraók és királyok, a kommunisták és nácik gyakran szeretik önnön nagyságukat nagyszabású építkezésekkel hirdetni. Ehhez nyilván, meg is vannak az eszközeik, hiszen kevésbé kell megbeszélniük a néppel, hogy mire költsék a pénzt.

○ A különböző politikai oldalak favoritjai B

Gyakran az alkotók is húznak valamelyik oldalhoz – azok pedig futtatják őket; vegyük csak a Kossuth-díjat, hogy nem kimondottan véletlen, hogy melyik párt regnálása idején kik kapják meg azt. Másfelől, sokan a különféle alkotásokat is hajlamosak politikai alapon, a szponzor alapján megítélni: ha ők építették azt a színházat, akkor utálok, ha mi, akkor szeretem. (@@Mennyire jellemző az, hogy a múlt alkotói közül is megvannak a politikai oldalak favoritjai?)

○ Politikai korrektség

Értve ez alatt, hogy az olyasmi nem kifejezetten veszi jól ki magát, ha egy díjat javarészt csak fehérek kapnak meg, vagy ha egy nemzetközi díj β (mondjuk az irodalmi Nobel) gyakrabban kerül az egyik földrészre mint a másikra. (Akkor sem, ha adott esetben tényleg azok érdemelnék meg jobban.)

3) Üzlet, marketing

Az alkotás többeknek üzlet: azoknak, akik pénzért alkotnak, eladják a műveiket, illetve a szórakoztatóiparnak; üzlet aztán azoknak, akik befektetési céllal veszik a műtárgyakat; de üzlet a kiadóknak, a médiának, az egész iparágnak is, mely az alkotók és a befogadók között közvetít.

Gondoljunk itt az olyan kiadókra is, melyeknek az alkotók fizetnek, hogy nyomtatásban láthassák a műveiket. (Vanity press)

Mindezeknek természetesen érdeke a kereslet befolyásolása, a saját portfékájuk kelendőbbé tétele. Lásd ehhez az 'Érdekes gazdasági jelenségek' témában, hogy a marketing sok mindent, a rossz minőséget is eladja; az 'Érdekes kulturális jelenségek' témában pedig a média és a celebek szimbiózisát.

Továbbá a **spekuláció** is hatással lehet, először is a műalkotások árára – de ezen keresztül azok renoméjára is, hiszen, ami drága, ami iránt nagy az érdeklődés, arra mások is automatikusan jobban odafigyelnek. Az is egy taktika, hogy valaki elkezd nagyban vásárolni egy relatíve ismeretlen alkotó műveit, melyeket ő még olcsón kap meg, de közben felhajtja az árat, és arra spekulál, hogy a növekvő érdeklődésnek köszönhetően majd jelentős profitra tesz szert. (Miközben az alkotás minősége másodlagos, ha számít egyáltalán.)

No és természetesen az sem mindegy, hogy **ki mennyire tudja eladni saját magát**: van, akinek jobb érzéke van ehhez, van akinek rosszabb, illetve vannak, akik jobb pozícióban vannak hozzá. (Mint például a híres, befutott művészek gyerekei.)

4) Közfgyelem

Hogy mire figyelünk oda, mit veszünk meg magunk is, miből lesz siker, azt nagyban befolyásolja az, hogy mások mire figyelnek. Egyfelől saját környezetünket, barátainkat követjük ebben, másfelől a nagyközönséget: például, ha valamire rá van írva, hogy bestseller, azt nagyobb eséllyel emeljük le a polcról.

Ami **visszacsatolást** eredményez: minél népszerűbb valami, annál inkább nő még tovább a népszerűsége. Létezhet a közfgyelemnek egy **kritikus tömege** \$ is, amely szükséges ahhoz, hogy valamit igazán felkapjanak. (Például a mára igazi klasszikusnak számító *Rock Around the Clock* is elsőre majdnem a süllyesztőben végezte, mígnem egy film főcímmelként nem kapott nagyobb figyelmet.)

Figyeljük meg aztán, hogy a szabad választás világában is nagyban befolyásolják egymást az emberek, és nagyrészt ugyanazt választják. Alább lesz szó továbbá a celebekről is, akikben nem sok minőség van, de ettől még híresek, sokan érdeklődnek irántuk. Ez azt mutatja, hogy a közfigyelem sem csak a minőségen múlik.

Lásd még az 'Érdekes kulturális jelenségek' témában a divatot; illetve az 'Alkotás' témában a művészet irányzati korszakokat (pl. barokk, beat, stb... – meg hogy manapság már nem igazán van ilyen).

5) Elismertség

Nemcsak a közfigyelem, a népszerűség emelhet ki alkotókat, alkotásokat a tömegeből, hanem a (kvázi) hivatalos elismertség is. Említettem fentebb a nemzeti panteont, a hősként tisztelt alkotók, ikonikus alkotások körét. Hozzátehetjük, hogy van egy **egyetemes panteon** is, a világszerte ilyen státusszal bírók köre; melynek tagja például Einstein és Mozart, a piramisok és a Mona Lisa. Ezek mindannyian nagyfokú elismertséggel rendelkeznek, a nemzeti illetve az egyetemes kultúra megkerülhetetlen, központi figurái. És, mint ilyenek egyben a tananyag részét is képezik, a nimbuszuk fenntartásáról egyebek mellett az oktatás is gondoskodik. Az **oktatás** is programozza tehát, mit tekintünk értékesnek, ki és mi legyen elismert.

Lásd itt mindjárt a díjakról és a hírnévről mondottakat is.

2. Díjak, versenyek

Ha valaki megkap valamilyen díjat, megnyer egy versenyt, az egyfelől önmagában egy erős pozitív ítélet róla, másfelől pedig ráirányítja a közfigyelmet is, hozzájárul, hogy mások részéről is emelkedjen az adott alkotó vagy mű renoméja.

De természetesen az sem csak a minőségen múlik, hogy ki, mi kap díjat, ki nyeri a versenyt. Mi minden befolyásolja ezt?

• Minőség

Általában azért, a többi mellett, ennek is jelentős a szerepe.

• Politika

Emlékezzünk rá, amit fentebb a politikai oldalak favoritjairól, a Kossuth-díjról, illetve a politikai korrektségről írtam.

• Üzlet, pénzért megvehető díjak

Egy üzleti vállalkozásnak, a termékei kelendőségének jót tehet, ha azzal hirdetheti magát, hogy ilyen meg ilyen díjakat kapott, használhatja azok emblémáját. Egyúttal díjat alapítani is jó üzlet lehet, ha a vállalatok így vagy úgy „szponzorálják” azokat, gyakorlatilag megveszik, hogy ők legyenek a díjazottak. (Illetve, másfajta díjknál sem feltétlen lehetetlen megvesztegetni a zsűrit.) (@@Én konkrétan nem nagyon látok bele ebbe, de elég valószínűnek tartom, hogy van, ahol így működik. Van aki jobban tudja?)

- **Ismeretség**

Nyilván az sem hátrány, ha valaki versenyen kívül is ismeri a zsűri tagjait, jóban van velük.

- **Téma**

A díjakat odaítélők is emberek: szeretnek nemes lelkű, kifinomult, okos emberként gondolni magukra, illetve szeretik, ha mások is így látják őket – ami befolyásolja őket abban, hogy kinek adják a díjat. Ezért is vannak bizonyos „nyerő kategóriák”:

- **Társadalmilag érzékeny témák**

Mint a hazafiság, a rasszizmus, az elesettekkel, elnyomottakkal való együttérzés és különösen a Holocaust. Ezek természetesen valóban fontos és figyelmet érdemlő problémák, tragédiák; itt csak annyit mondok, hogy ezen felül is bizonyos előnnyel indulnak a más témájú alkotásokhoz képest.

Lásd továbbá alább, a díjak mellékfunkciói között, hogy az ítések politikai állásfoglalást is kifejezhetnek azzal, hogy kinek ítélik őket.

- **Művészkedő, intellektuáliskodó alkotások, a magas kultúra**

Hogy melyik díjnál melyek a nyerő kategóriák, az változó lehet. Az Oscart például inkább talán a társadalmilag érzékeny témák vihetik el könnyebben, míg Cannes-ban a művészkedő alkotások indulhatnak nagyobb eséllyel β.

- **Önszelekció**

Ez alatt azt értem, amikor egy közönségszavazásnál, (például, amikor interneten, SMS-ben lehet szavazni, hogy melyik énekes a legjobb egy TV-s vetélkedőben), azoknak a kedvence fog inkább győzni, akik egyáltalán hajlandóak szavazni. (Különösen, amikor még nincs is ingyen a szavazás; vagy ha mondjuk van egy szívdöglesztő pasi a versenyzők között, ő is eleve nagyobb eséllyel indulhat, csak azért mert a kiscsajok lelkesebben szavaznak a többi fajta nézőnél.)

• Elismertség

Ha valami már elismert, kapott néhány díjat, az könnyebben kap még újabbakat. Miért? Mert a zsűri így eleve komolyabban veszi a művet; mert kevésbé kell gondolkodniuk, mérlegelniük, egyszerűbb a döntés; illetve mert nem akarnak kilógni a sorból. (Mármint, hogy ők mást választanának, mint a többi díj döntnökei.)

Lásd továbbá alább, hogy magának a díjnak a rangjára is hatással van, hogy kik, mennyire elismert személyiségek fogadták már el.

Mindezeknek persze megvan az a hátrányos következménye, hogy aki még nem kapott díjat, az nehezebben kap, akkor is, ha megérdemelné; akiket viszont elhalmoznak velük, az többet kaphat a kelleténél. Fontos tanulság tehát, hogy **amit elismernek, az nem feltétlenül annyira jó, mint amennyire elismerik; illetve, hogy az el nem ismert dolgok közt is lehetnek jók.**

* * *

Még két megjegyzés ahhoz, hogy gyakran nem a minőség dönt:

- Hogy vannak olyan **témakörök, ahol eleve rendkívül szubjektív a minőség kérdése**, például amikor boroknak vagy ásványvizeknek osztogatnak díjakat.
- De máshol is gyakori, hogy **az élboly gyakorlatilag ugyanolyan jó**, lényegében lehetetlen is minőségi alapon választani közülük.

Bárhogy is azonban, **a díjak elismertséget, közfigyelmet és hírnevet hoznak azoknak, akik megkapják őket.**

Ami esetenként képes az alkotók fejébe szállni. **Lásd** az 'Alkotás' témában az alkotói hiúságot, illetve, hogy ha azt mondják az embereknek, hogy jók, azt szeretik elhinni. Lásd még itt lentebb, hogy a díj is egy címke, mely hatással van a művek, alkotók megítélésére – a lényegükön azonban nem változtat.

1

* * *

A díjaknak, azon túl, hogy különféle alkotókat, alkotásokat jutalmaznak velük, vannak bizonyos **mellékfunkciói** is:

2

- **Üzlet**

Lásd erről fentebb, hogy az is jól járhat a díjjal, aki kapja, meg az is, aki adja.

- **Különféle ügyek támogatása, politikai állásfoglalás**

3

Mondjuk, amikor Nobel-békedíjjal tüntetnek ki egy elnyomó diktatúrában tevékenykedő polgárjogi aktivistát. Ezzel a döntnökök nemcsak a díjazottat jutalmazzák, hanem egyszersmind kifejezik szolidaritásukat az elnyomottakkal, az adott diktatúrában és általában, illetve kinyilvánítják rosszsallásukat az elnyomással, a diktatúrákkal szemben. Ez pedig csökkenti annak a jelentőségét, hogy konkrétan kit díjaznak.

4

- **Magának a díj renoméjának az emelése**

5

Ha egy már elismert személyiség átvesz, elfogad egy viszonylag ismeretlen díjat, az magának a díjnak a rangját, ismertségét is emeli. (Illetve az azt odaítélők presztízsét is.) Ez is egy tényező abban, hogy az elismertség vonzza a további díjakat, elismertséget.

6

Esetenként ennek a fordítottja is meg szokott történni: ha – mondjuk politikai alapon – egy kevésbé szalonképes embernek ítélnék oda egy díjat, az **ronthat is a díj renoméján**, néha annyira, hogy a korábbi díjazottak elgondolkoznak rajta, hogy inkább visszaadják azt.

* * *

A díjak odaítélésének alapvetően két módja van, mindkettőnek megvannak az előnyei és a hátrányai.

7

- **Zsúri által**

Jó esetben ilyenkor hozzáértő, kellő szépérzéssel megáldott emberek döntenek a díj sorsáról. Számos lehetséges hátulütőjét is láttuk azonban ennek a módszernek, a kritikusok hibáitól kezdve az esetleges korrupcióig.

8

● Közönségsvavazás

A nagyközönséget nem lehet megvesztegetni, de azért távolról sem hibátlan ez a módszer sem: lásd például a fentebb bemutatott önszelekciót, hogy azok a jelöltek győznek, akiknek a rajongói hajlandóbbak szavazni; illetve egy szűkebb körű szavazásnál is (mondjuk egy iskolai osztályon belül), az dönthet, hogy kinek van több haverja.

Esetenként a két módszert kombinálni is szokták.

Lásd még az 'Ár és érték' témában a **kultúra piaci értékelését**, vagyis, amikor azt tekintik értéknek, amit el lehet adni. Itt annyit még ehhez, hogy díjakat is osztanak ezen az alapon, például, amikor egy album aranylemez lesz.

3. Hírnév

A fentiekből az is kitűnik, hogy az sem csak a minőségtől függ, hogy ki lesz híres.

1) Celebek

Vegyük mindjárt a celebeket – akikben nem sok minőség van, mégis híresek. Ezzel együtt azért nem haszontalanok, az emberek elszórakoznak, elcsámcsognak rajtuk, témát adnak a mindennapi beszélgetésekhez – ezért elhamarkodottan elítélni sem kell őket.

Tanulságos aztán velük kapcsolatban, hogy **a puszta hírnévből is jól meg lehet élni**; vegyük észre továbbá, hogy minden híres embernél, az alappal híreseknél is dolgozik a **celebfaktor \$**: mondjuk egy híres és okos tudósra is sokan inkább azért kíváncsiak, mert híres, és csak kevésbé azért, mert okos.

Valamint, **a sztárok, celebek árucikkek is**, sok más ember is belőlük él – ebből is érthető a sztárolás jelensége, ami lényegében ennek az árucikknek a megcsinálása, árfolyamának növelése, fenntartása. Lásd fentebb az alkotók és a befogadók között közvetítő iparágat, illetve az média és a celebek szimbiózisát.

2) A hírnév megszerzése és fenntartása

Megszerezni általában nehezebb a hírnevet, mint fenntartani.

Itt van mindjárt **a hírnév 22-es csapdája**, vagyis, hogy ameddig valaki nem híres, addig nem figyelnek rá – de ha nem figyelnek rá, akkor hogy lesz híres? Akik nem híresek, azokra sem a közönség, sem az ipar nem figyel, így egyfelől nincs meg a lehetőségük, hogy

eljuttatassák a közönséghez a dolgaikat, akkor sem, ha jókat tudnak – másfelől meg nem is érdekelnek senkit.

Jó, vannak azért bizonyos **bejáratott csatornák az új tehetségek felkutatására, bemutatkozására**, mint a tehetségkutatók, a Ki Mit Tud, az X-Faktor, stb... (@@Más műfajban hasonló? Pl. fiatal írók-költők számára van ilyesmi?) Ezek helyel-közzel működnek is, bár nem minden műfajban egyforma intenzitással: van, ahol kevésbé (mondjuk a klasszikus zenében), a legnépszerűbb műfajokban (pl. a popzenében) viszont ma már egyenesen ipari méretekben dübörög a sztárgyár – ami azonban azzal is jár, hogy aki híres lesz, annak kevesebb jut, könnyebben háttérbe is szorul. A hírnév azért le is tud épülni tehát. Lásd ehhez kapcsolódóan az 'Érvényesülés' témában a siker fenntartását.

Mindenesetre, **aki híres, arra jobban figyelnek**, őt ismeri, őt keresi a közönség, őt reklámozza, őt akarja eladni a média, a közvetítő ipar – ami nagyban megkönnyíti a hírességek dolgát, a hírnév fenntartását, további növelését. Idézzük fel a fent leírt visszacsatolást, hogy minél népszerűbb valaki, annál jobban nő a népszerűsége, a hírneve.

3) A hírnév árnyoldala

De híresnek lenni sem fenékgig tejfel. Az híres emberekre odafigyelnek, az igazán híresekre pedig állandó, széleskörű figyelem irányul, ami miatt sehol **nem lehet nyugtuk**, az utcán sem, nem tudnak nyugodtan elvegyülni, mint az átlagember. Aztán, a hírességeknek, legalábbis azoknak, akik okkal híresek, **állandó magas elvárásoknak** kell megfelelniük, állandóan teljesíteniük kell, ami jelentős nyomással jár. Harmadszor, **a hírnév kiemel a tömegeből, célponttá tehet**; különösen, sok híres embert környékeznek a saját örült rajongóik, akik akár fizikai fenyegetést is jelenthetnek rájuk nézve.

Persze lehet mindezt úgy is tekinteni, mint a hírnév, illetve a vele járó jólét árát; a közönség nagy része nem is nagyon érti, mi gondja lehet egy gazdag és híres embernek. Akárhogy is azonban, **sok híresség nem bír el a nyomással**, két végén égeti a gyertyát, a kábítószerek rabjává válik – és nem kevésen végül ezért távoznak idő előtt az élők sorából. (Bár a korai halál a legendává válásban is segít.)

4) Egyebek

○ A hírnév fokozatai

Többféle szinten, mértékig lehet híres valaki: vannak a világsztárok; vannak, akik csak egy országon belül híresek; lehet valaki csak egy kultúrkörön belül híres, akit csak egy szubkultúra értékel, (gondoljunk például egy nagymenő számítógépes játékfejlesztőre – akinek azonban nemigen jut túl a hírneve a megszállott játékosokon); ehhez hasonló a szakmai hírnév; stb...

○ A hírnév korlátozott mennyisége

Egy embernek korlátozott mennyiségű híresség fér el a fejében – ezért nem is lehet mindenki híres. (Nagyon híres meg pláne.) Lásd ehhez ‘A szabadság motívuma’ témában, hogy a hatalom mennyisége is hasonlóan korlátozott.

- Aki híresebb, az drágábban tudja eladni magát

Persze, hiszen többen ismerik, többen kíváncsiak rá, nagyobb rá a kereslet.

- Hírességek és marketing

Jellemző marketingtechnika, hogy hírességeket fizetnek meg reklámarnak.

- A felkent alkotók, mint a minőség definíciója

Ez alatt azt értem, hogy az igazán elismert, híres alkotókat *illik is* értékelni, tág határok között bármit is alkotnak, azt *illik* jónak elfogadni. (@@Én itt Picassot és Bartókot említeném példának, de biztos vannak, aki vitatkoznának velem. Szerintetek?)

4. Az alkotások címkéi

Címke az, amivel az emberek jellemeznék egy dolgot, illetve amiként tekintik azt. A címkék nem változtatnak a dolog lényegén, mégis nagy jelentőséggel bírnak annak megítélésekor, a dolog hatását illetően. Bővebben a ‘Címkék, szerepek, identitások’ témában lehet róluk olvasni.

Mindjárt világosabb lesz. Címkéi többek között a művészeti alkotásoknak is vannak; ilyenek például:

- **Az alkotó**

Mert egyáltalán nem mindegy, hogy ugyanazt a képet Picasso vagy a szomszéd Béla festette. Lásd ehhez ‘A minőség felismerése a művészetben’ témában, hogy valójában a mű a fontos, nem az alkotó.

- **Eredetiség**

Mert lehet egy hamisítvány vagy másolat bármilyen tökéletes, akár atomról-atomra ugyanolyan, mint az eredeti, az utóbbit mégis sokkal többre tartják.

- **Kor**

Az antik műtárgyakat általában többre értékelik, mint a modern korban készületeket.

- **Felhasznált technika**

Például, amikor a kézzel festett képeket többre értékelik a számítógéppel készületeknél.

- **Elismertség, díjak, hírnév**

Az emberek ugyanis egészen más szemmel néznek ugyanarra a műre, ha az elismert, díjakat kapott, híres – holott maga a mű pont ugyanaz volna mindezek nélkül is.

Hasonló címke az is, hogy egy darab kommersz, vagy a magas kultúra részének tekintik.

- **Pénzbeli érték, ár β**

Mint fent említettem, ami drága, arra jobban odafigyelnek az emberek, nagyobb a renoméja is.

- **Szponzor**

Ehhez meg arra emlékezzünk, hogy sokan politikai alapon ítélik meg a különféle alkotásokat.

5. Művészeti alkotások és a változó idők

Ahogy telik az idő, a művészeti alkotásoknak megváltozhat az értéke, funkciói.

1) Értékváltozás

Az idő múlásával a mű ugyanaz marad – a világ viszont változik körülötte: **változnak a kifejezési formák**, különösen a nyelv. (Ezért vélhetőleg ugyanazt a művet ma már más nyelvezettel, más formában írnák meg.) És **változik a történelmi kontextus is**. (Amiért meg a mű tartalma lenne más ma. Teszem azt, ha Tolsztoj később él, lehet, hogy nem a napóleoni háborúkat választotta volna a Háború és Béke történelmi háttéréül, hanem a második világháborút.)

Ekképp **a régi művek általában nem ugyanazt az élményt nyújtják a mai olvasónak, közönségnek mint a korabelieknek**. Egyúttal azonban **új értéket is nyerhetnek**: különösen, ami annak idején csak *egy* regény, *egy* költemény volt a sok közül, az mára a **kultúrkincs** megbecsült darabjává avanszálhatott, és ezáltal fontos szerepet játszhat a nemzet összetartásában is. Másfelől pedig a régi művekből **kordokumentum** válhat, tudósítva a maiakat a múltbeli állapotokról, művészetről, nyelvezetről, stb...

2) Értékállóság

Vannak azért **örök témák** is, különösen **az emberi lélek, az emberi viszonyok** problémái, jelenségei, melyek gyakorlatilag mai is ugyanazok, mint bármikor a történelem folyamán – így amit ezekről akár hosszú idővel ezelőtt írtak, az általában ma is érvényes.

Másfelől van, hogy a művek, műfajok inkább **csak a divatból mennek ki**, ha másfelől fújna a divat szele, az emberek ugyanúgy tudnák élvezni ezeket a háttérbe szorult alkotásokat ma is. (Gondoljunk például a Rock and Rollra.)

Lásd ehhez ‘A boldogság forrásai’ témában, hogy jó, ha az ember minél többféle stílust képes élvezni, mert így jóval szélesebb választékból, jóval több mindenből meríthet örömet.

A majdani olvasókkal, a többi véleményezővel és velem is jót teszel, ha elküldöd a véleményed, nem utolsósorban pedig neked is hasznos, mivel azzal újra végiggondolod az olvasottakat, reflektálsz rájuk, miáltal jobban összeáll a fejedben a kép, és tartósabban megmarad.

Klikkelhető linkek (Word-ben a Ctrl-t nyomni közben):

[Kérdőív](#) – [Fórum](#) – [Email](#)

Valamint, ha tetszett, oszd meg ezt a témát a Facebook-on.

Klikk a gombra (Word-ben a Ctrl-t nyomni közben):

